

Årsmøtet 2020 – Rogaland Arbeiderparti

Uttalelser vedtatt på ordinært årsmøte 08.03.2020.

Innholdsfortegnelse

Industri og klima	2
Arbeidsliv	5
Barnehage, skole og utdanning.....	6
Natur og miljø	9
En rettferdig, human og bærekraftig asylpolitikk	10
Sosial boligpolitikk	12
Skatt, avgifter og økonomi	13
Samferdsel	14
Likestilling	15
Justis og forsvar.....	17
Helse og omsorg.....	19
Internasjonalt.....	20

Industri og klima

Industrieventyret som startet i Nordsjøen for et halvt århundre siden har gjort Norge til en ledende havnasjon. Samlet står havnæringene for over to tredjedeler av de nasjonale eksportinntektene våre. Erfaringene og kunnskapen opparbeidet gjennom årtier med aktivitet i Nordsjøen kan danne grunnlaget for fremtidig verdiskaping innen disse næringene.

Olje og gass

Olje- og gassindustrien har satt tydelige mål for å redusere sine klimagassutslipp med 40 prosent i 2030 sammenlignet med 2005, og videre redusere utslippene til «nær null» innen 2050. En samlet olje- og gassindustri i Norge har meldt at de vil arbeide for ytterligere økning av forskning og utvikling av lav- og nullutslippsløsninger. Selv om mesteparten av utslippene fra olje- og gass skjer ved bruk, kan ikke dette være et argument for ikke å kutte utslipp maksimalt også i produksjonen.

Arbeiderpartiet ønsker å utvikle, ikke avvike dagens olje- og gassnæring. Vi vil derfor sikre næringen forutsigbare rammebetingelser som gjør det mulig å opprettholde kompetanse og gjøre langsiktige investeringer tilpasset utviklingen i det globale markedet og klimapolitikken.

Rogaland Arbeiderparti vil:

- Ha en fortsatt satsing på olje- og gassnæringen i Norge, med et økt fokus på bærekraftig produksjon.
- Bidra til at norsk sokkel skal bli helt utslippsfri
- Bruke trepartssamarbeidet til å skape et veikart for fremtiden for næringene tilknyttet olje- og gassindustrien.
- Legge til rette for at kompetansen i oljenæringa videreutvikles i nye næringer.

Karbonfangst og -lagring (CCS og CCU)

Arbeiderpartiet har over flere år stått i front for å få på plass karbonfangst- og lagring i Norge. Mongstad er i dag verdens største anlegg for å teste fangstteknologi og helt vesentlig for den internasjonale utviklingen av karbonfangst og -lagring.

Nordsjøen kan bli hele Europas CO₂-lager i mange tiår. Dette kan bidra til sikre både nye norske arbeidsplasser og inntekter fra norsk sokkel i lang tid framover.

Rogaland Arbeiderparti vil:

- Fortsette satsingen på utvikling av nye generasjoner teknologi og prosjekter for CO₂-fangst og lagring for både større og mindre anlegg
- Bruke offentlige anbud for å raskest mulig bygge opp et hjemmemarked for CCS (lagring av fanget karbon) og CCU (bruk av fanget karbon).

Havvind

Norge har en unik mulighet til å bli ledende innen offshore havvind. Vi har folkene, teknologien fra offshore industrien og ikke minst vindfullt hav rett utenfor stuevinduet vårt. Arbeiderpartiet ønsker å satse på havvind, og spesielt på flytende havvind.

Vi mener at en nasjonal havvindsatsing bør ta utgangspunkt i hvordan man kan samordne virkemidlene for å bygge opp en konkurransedyktig leverandørkjede.

I konsesjonsvilkår må miljøkonsekvenser tas hensyn til, f.eks. gyteområder og oppvekstområder for fisk, støy, og elektromagnetiske forstyrrelser

Rogaland Arbeiderparti vil:

- Sikre grunnleggende rammebetingelser for realisering av vindkraftutbygging til havs: opprette tydelige konsesjonsvilkår, skattemessige vilkår, samt lage et øvrig regulatorisk rammeverk og incentivordninger som sikrer industriell satsing.
- Sette et konkret mål om å realisere 3 GWh flytende havvind på norsk sokkel innen 2030, med et delmål om realisering av 1GWh innen 2025.
- Ved all aktivitet knyttet til havvind på norsk sokkel, skal arbeids- og lønnsvilkår være gjeldende.

Utenlandsforbindelser

I forbindelse med behandlingen av EUs tredje energimarkedspakke inngikk Arbeiderpartiet en avtale med regjeringen og MDG med følgende krav vedrørende nye utenlandskabler:

1. Alle utenlandsforbindelser må eies og driftes av Statnett.
2. Det må høstes erfaringer med de kablene som nå er under bygging.
3. Nye kabler må være samfunnsøkonomisk lønnsomme.

Rogaland Arbeiderparti forventer at Arbeiderpartiet forholder seg til avtalen inngått på Stortinget.

Vannkraft

Norge har et system for utnyttelse av vannkraft som andre land ser på som et forbilde. I de første tiårene etter at Norge ble en selvstendig stat, etablerte vi ordninger knyttet til hjemfallsretter, konsesjonsordninger og skatteregler som har tjent oss godt. Dette har både sørget for utbygging av viktig kraft, sikret staten store inntekter og tilført vertskommunene en rimelig andel av den verdiskapningen som er basert på disse kommunenes naturressurser.

Rogaland Arbeiderparti vil:

- Beholde gjeldende konsesjonsordninger for vannkraft og gjeldende regler for eiendomsskatt
- Skjerme normal avkastning fra vannkraftproduksjon ved å øke friinntektsrenta i grunnrenteskatten, slik at det blir lønnsomt for kraftselskapene å oppgradere eksisterende kraftverk.

Vindkraft

De senere årene har det blitt gitt mange konsesjoner til utbygging av vindkraft i Norge generelt og Rogaland spesielt. Ved tildeling av nye konsesjoner må effekten veies opp mot naturinngrep.

80 Kommunene og fylkene må få større innflytelse over konsesjonsprosessene. Her må lokale
81 og regionale myndigheter være tettere på prosessen enn de er i dag.

82 Det er i dag ikke like skattevilkår for vindkraft og vannkraft. Kommunene kompenseres ikke
83 for inngrepene vindkraft utgjør i naturen, slik de gjøres for vannkraft.

84 En naturressursskatt som tilfaller vertskommunene, vil sikre større likebehandling og
85 kompensere for inngrepene en vindkraftutbygging gir.

86 Rogaland Arbeiderparti vil:

- 87 • Gi kommuner og fylker større innflytelse over konsesjonsbehandling av vindkraft.
- 88 • Innføre naturressursskatt på vindkraft som tilfaller vertskommunene

89

90 **Økt miljøavgift for cruiseskip**

91 Cruisetrafikken øker, og da er det viktig at vi belønner de skipene med lavest utslipp.
92 Rogaland Arbeiderparti skal jobbe for å redusere forurensning fra cruisetrafikken i regionen,
93 og vil stille tydelige krav til rederi og havner som bidrar til et skifte til lavutslipps-skip til
94 norske havner.

Arbeidsliv

I flere bransjer finnes det bruk av ulovlig arbeidskraft, grov sosial dumping og tvangsarbeid, samt fiktiv fakturering, hvitvasking av kriminelt utbytte og kamuflering av straffbare handlinger. Rogaland Arbeiderparti er for å etablere flere sentre mot arbeidslivskriminalitet. Styrke Arbeidstilsynet, kontrollfunksjonen i Skatteetaten og Økokrim og gi kontrolletatene mer ressurser og bedre virkemidler.

Rogaland Arbeiderparti vil redusere adgangen til bruk av midlertidig ansettelser og prosent stillinger. I dag ansettes mange på redusert stillingsprosent, mens de allikevel arbeider full tid. Arbeidsgivers mulighet til dette må fjernes. Det vil gi arbeidstakere trygghet og forutsigbarhet. Arbeiderpartiet vil også gjeninnføre kollektiv søksmålsrett for å styrke kampen mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.

Rogaland Arbeiderparti vil at det offentlige bruker sine anbud til å sikre et seriøst arbeidsliv der en stiller krav om faste ansettelser, fagarbeidere, lærlinger og ryddige lønns- og arbeidsvilkår og maksimalt antall kontraktsledd ved offentlig anbud.

Rogaland Arbeiderparti vil bidra til sikre alliansen mellom det seriøse arbeidslivet og fagforeningene ved å gjennomføre en ryddejobb og innføre en nasjonal modell for seriøsitet i arbeidslivet.

Rogaland Arbeiderparti vil stille krav om norske lønns- og arbeidsvilkår i norske farvann og på norsk sokkel. Ved gjennomslag for slike krav vil vi sammen med partene diskutere ordninger og lovverk, inkludert nettolønnsordning for å implementere norske lønns- og arbeidsvilkår i norske farvann og på norsk sokkel. I tillegg ønsker Rogaland Arbeiderparti at norsk fiskekvote tilbys norsk fiskeindustri.

Det er i dag flere mottaker av uføretrygde som ønsker å være en del av det ordinære arbeidslivet. Mye av dagens praksis, f.eks. gjennom Varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA), oppleves som et tilbud som ikke passer for alle. Rogaland Arbeiderparti ønsker å løfte frem denne gruppen. Dette kan gjøres ved å se på muligheter for å tilføre statlige midler til de bedriften som ønsker å ta dette samfunnsansvaret.

Det må være gode løsninger med tanke på oppfølging, kompetanseheving og samarbeid mellom bedrift og arbeidstaker for at en skal lykkes med dette viktige arbeidet. Dette må ikke gå på bekostning av ordinære arbeidstaker, men være et viktig supplement og samfunnsansvar.

Rogaland Arbeiderparti skal jobbe for at det skal opprettes flere tilrettelagte arbeidsplasser i ordinære bedrifter, og vurdere rettighetsfestet rett til VTA for mennesker under 30 år med nedsatt funksjonsevne.

Barnehage, skole og utdanning

Barnehage

Rogaland Arbeiderparti vil øke grunnbemanningen tilpasset tiden barna er i barnehagen. For å sikre barna nok voksne rundt seg må arbeidstid som går til planlegging og administrativt arbeid ikke regnes med. Minst halvparten av de ansatte i barnehager som jobber direkte med barna må være barnehagelærere, og andelen fagarbeidere bør økes for å sikre alle barnehagebarn god kvalitet og tidlig innsats.

Offentlige midler og foreldrebetaling til barnehage skal komme barna til gode i form av et bedre barnehagetilbud.

Pensjonene til de ansatte i private og offentlige barnehager skal være like gode. Derfor mener Rogaland Arbeiderparti at offentlige tilskudd til pensjon i private barnehager bør justeres slik at andelen er i samsvar med de faktiske utgiftene. Dermed vil en «premiere» de private aktørene med gode pensjonsavtaler og redusere muligheten til å bruke dårlige pensjonsavtaler for å øke fortjenesten.

Rogaland Arbeiderparti mener også at det skal innføres meldeplikt og kommunal forkjøpsrett ved salg av private barnehager.

Skole

Skolens oppdrag er å gi barn og unge et godt grunnlag for videre utdanning og et godt liv. De skal lære fagkunnskap og tilegne seg ferdigheter, men skolen skal også gi barn og unge den brede dannelsen de trenger både i arbeidslivet og livet ellers.

Arbeiderpartiet vil ha en skole som ser hele barnet og gir dem kunnskap, lar dem bli trygge på sin egenverdi og oppleve mestring. En av skolens viktigste oppgaver er å utjevne sosiale forskjeller. Dette har vi ikke lyktes med. Fremdeles gjenspeiler elevers skolerresultater hvilken utdanning foreldre har. Skal norsk skole gi barna våre like muligheter i livet, må det tas store grep. Nok godt kvalifiserte lærere, tidlig innsats og tydelige rammer i skoledagen er blant de viktigste forutsetningene for god læring.

Arbeiderpartiet vil ha en praktisk læring i grunnskolen. Vi vil bygge flere skoleverksteder og la skolene investere i moderne utstyr og materialer. Å få lære på mer praktiske og varierte måter, med en tettere kobling til arbeidslivet, vil gi mange elever mer motivasjon, lærelyst og kan i tillegg gi bedre dybdelæring.

Arbeiderpartiet vil fjerne unødvendig testing i skolen. Mange ungdommer oppgir skolestress som årsak til psykiske helseplager. Vi må sikre at skolehverdagen ikke bidrar til unødvendig stress og press i barn og unges hverdag.

E-sport øker voldsomt i utbredelse. Ikke bare som aktivitet for den enkelte, men også som publikumsidrett – både på arena og gjennom nettbaserte tv-sendinger. Det er en ekstrem global utbredelse og det omsettes for milliarder.

Flere skoler i Norge har allerede iverksatt slike linjer og Rogaland Arbeiderparti vil arbeide for at E-sportsutøvere får et slikt utdanningstilbud i videregående opplæring.

Rogaland Arbeiderparti støtter en nasjonal grense for hvor mye elever kan være borte fra undervisningen. Men dagens fraværsordning er for rigid. Vi trenger en evaluering av dagens regelverk, og mer kunnskap om hva som fører til fravær. Et nytt fraværsreglement må baseres på funnene i evalueringen.

For å kunne løse fremtidens utfordringer trenger Norge at det utdannes flere fagarbeidere. For at elever skal kunne velge yrkesfag trenger vi at rådgivertjenesten kan gi gode råd knyttet til å ta en yrkesfaglig utdanning. I tillegg trenger vi at flest mulig fullfører VGS, og vi ser at en stor gruppe av de elevene som faller ut går på yrkesfag. Dette henger mye sammen med karaktersnitt og motivasjon i yrkesfaglig utdanning. Rogaland arbeiderparti ser at det må satse mer på økt motivasjon på yrkesfag og ønsker derfor å satse mer på en praktisk tilnærming i den yrkesfaglige utdanningen.

Rogaland Arbeiderparti vil:

- gi lærerne mer tid til hver elev
- arbeide for å flere yrkesgrupper inn i skolen
- legge til rette for en praktisk læring i skolen, og innføre flere praksistimer på yrkesfag
- å bidra til økt kompetanse rundt yrkesfag for skolerådgivere og foreldre
- ha en nasjonal gjennomgang av lærerutdanningen
- utrede linjevalg på ungdomsskolen
- innføre politisk fravær på ungdomsskolen
- innføre E-sport som utdanningsprogram ved enkelte videregående skoler i sør- og nordfylket
- øke utstyrsstipendiet for de dyreste utdanningsprogrammene
- at det skal innføres meldeplikt og kommunal forkjøpsrett ved salg av private barnehager
- at skolefritidsordningen (SFO) gjøres til aktivitetsskole (AKS) i hele landet
- Innføre søskenmoderasjon når søsken går i barnehage og SFO.

Medisinstudium i Stavanger

Rogaland Arbeiderparti støtter Universitetet i Stavangers arbeid for å etablere et fullverdig medisinstudium med rettighet til å tildele doktorgrader. Norge kan ikke være bekjent av å utdanne en så liten del av de legene vi har behov for både nå og i årene som kommer. Vi har både et moralsk og et faglig ansvar for å ta et stort løft på dette området.

Rogaland Arbeiderparti mener det bør startes opp medisinstudium i Stavanger snart etter at det nye sykehuset på Ullandhaug står ferdig i 2023. Da med opptak av studenter som har tatt den prekliniske del av studiet i utlandet for å ta de siste tre årene med klinisk studium i Stavanger.

Rogaland Arbeiderparti mener at det er viktig at Norge legger til rette for å selv utdanne minst 80% av legene som landet trenger. Vårt helsesystem legger stor vekt på

226 primærhelsetjenesten, med tverrfaglig samhandling og en desentralisert struktur. Kunnskap
227 om norsk helsetjeneste integrert gjennom 6 års studie i Norge kan ikke undervurderes.
228

229 Et eget medisinstudium i Stavanger forsterkes av at det er et akutt behov for å øke
230 utdanningskapasiteten drastisk. Dette vil modellen fra UiS ivareta.
231 Også på lang sikt vil fem læresteder med profesjonsstudium ha bedre forutsetninger enn
232 fire, for å bygge opp god kapasitet, særlig når en slik oppbygging forutsetter nærhet mellom
233 universitet, spesialisthelsetjeneste og kommunehelsetjeneste.
234

235 Kommuner og primærhelsetjenesten står foran store omstillinger framover i arbeidet med å
236 utvikle og kvalitetssikre praksisbasert opplæring både av leger og annet helsepersonell.
237 Veiledning blir mer og mer profesjonalisert og formalisert. Det betyr også at det er behov for
238 tettere samarbeid mellom spesialitets- og primærhelsetjenesten under utdanningen, bl.a.
239 kommuner, legekantor, omsorgstjenester, sykehus og universitet - ved felles kulturbygging
240 rundt kunnskapsformidlinga. I et slikt perspektiv vil geografisk nærhet forenkle og styrke
241 samarbeidet vesentlig, og det grepet som er tatt ved plassering av nye SUS bygger opp under
242 dette.
243

244 Opptrappingen av studieplasser krever samtidig at helseforetak og kommuner må bli tilført
245 ressurser som gjør at en er i stand til å håndtere økningen i praksisplasser og sikre en god
246 utdanning.
247

248 Rogaland Arbeiderparti er opptatt av at kapasiteten også må økes gjennom en desentralisert
249 medisnutdanning. Dette vil styrke muligheten både for nye og eksisterende
250 utdanningsinstitusjoner til å tilby et mer tverrfaglig utdanningstilbud innen helsefag, for
251 Rogaland sin del i Haugesund og i Stavanger. Rogaland Arbeiderparti forutsetter at
252 samhandlingen om praksisplasser innen Helse Vest mellom Helse Fonna og Helse Stavanger
253 styrkes.

254 Natur og miljø

255

256 Rogaland Arbeiderparti vil skape et mer rettferdig og bærekraftig samfunn. Vi har klare krav
257 til hvordan bærekraft skal implementeres og Norge ser til Rogaland for hvordan vi skal klare
258 en rettferdig omstilling til et bærekraftig samfunn.

259

260 **Kulturlandskap**

261

262 Deler av landet har utfordringer med å holde skogen tilbake og ser dette i sammenheng med
263 beiteområder som er for lite brukt fordi det ikke er økonomisk bærekraftig for bøndene å ha
264 sau på beite. Derfor ønsker vi å iverksette tiltak som ivaretar
265 beitemark og bevare kulturlandskap som er avgjørende for landbruket, friluftsliv og
266 turismen vi har i regionen. Vi skal være ledende innen sauedrift og sørge for at det fortsatt
267 er attraktivt å drive med sau.

268

269 **Biologisk mangfold**

270

271 Samtidig som overgrodd skog er en utfordring, har menneskelige inngrep i naturen, en
272 forstyrrende effekt som kan sette naturen i ubalanse. Et bærekraftig bruk av
273 økosystemene er avgjørende for å forebygge konsekvenser av klimaendringene.

274

275 Gjennom internasjonale avtaler har vi tidligere forpliktet oss til å stanse tapet av
276 naturmangfold fra 2020 og Norge må ta et ansvar for å gjennomføre sine forpliktelser
277 for å hindre ødeleggelsen av det biologiske mangfoldet, og mener derfor at vern av myr
278 og våtmark er viktig samtidig som det iverksettes tiltak for å restaurere deler av norsk
279 natur.

280

281 **Matsvinn**

282

283 Et av FNs bærekraftsmål er globalt å halvere matsvinn innen 2030. Her må Rogaland
284 som ledende matfylke ta et overordnet ansvar for å jobbe målrettet for å få ned matsvinnet i
285 hele fylket.

286

287 **Flomsikring**

288

289 Klimaendringene får konsekvenser for veier og jernbane, og flomsikring og evnen til å ta
290 unna overvann er stadig viktigere. Det må sikres mot flere og hyppige ras og flomkatastrofer.
291 «Synne» rammet Lund-samfunnet hardt i desember i 2015 av flom, og som følge av dette
292 har kommunen i nært samarbeid med NVE og NorDan utarbeidet et flomsikringsprosjekt.

293 Det skal være trygt å bo i hele landet og å kjøre på norske veier. Vi må sikre infrastruktur for
294 å ivareta næringsliv i utsatte områder. Rogaland Arbeiderparti vil jobbe for å øke rammene
295 til flom og rassikring betydelig og at retningslinjene som NVE styrer sine tildelinger etter må
296 endres til å omfatte helt sentral næringsvirksomhet i et lokalsamfunn.

En rettferdig, human og bærekraftig asylpolitikk

Arbeiderpartiet skal føre en konsekvent, rettferdig og human asyl- og flyktningpolitikk. Den skal bygge på våre verdier - frihet, likhet og solidaritet - samt internasjonale forpliktelser. Vi skal vise solidaritet med mennesker på flukt fra krig og nød, og med landene som mottar flest flyktninger.

De fleste flyktninger oppholder seg i områder nært områdene de flykter fra. Det er derfor her den aller viktigste innsatsen gjøres. En solidaritetspott må etableres for å bedre forholdene for verdens flyktninger, og gi land som tar imot mange flyktninger muligheten til å ivareta flyktningenes langsiktige behov, blant annet gjennom mulighet til arbeid.

Kvoteordningen er den tryggeste og mest rettferdige måten å ta imot flyktninger på. På denne måten slipper mennesker å ofre livet over Middelhavet for å komme til Europa. Ved krigssituasjoner uten tegn til løsning må Norge ta imot flere kvoteflyktninger. Ved en felles europeisk løsning for byrdefordeling, må Norge støtte opp under denne.

Et effektivt retursystem er nødvendig for en bærekraftig asylordning. Asylsøkere med endelig avslag på asylsøknaden skal returnere til hjemlandet sitt. Returarbeid kan i mange tilfeller være vanskelig og tidkrevende. Enkelte asylsøkere vil ikke kunne returneres, av årsaker de selv ikke rår over. I disse tilfellene bør sakene tas opp til ny vurdering, slik at det kan gis arbeidstillatelse, såfremt vedkommende samarbeider om identitetsavklaring.

Rogaland Arbeiderparti krever en asyl- og migrasjonspolitik som:

- er rettferdig og forutsigbar
- tar imot flere kvoteflyktninger
- ivaretar barnets beste og motvirker at barn og unge legger ut på flukt.
- prioriterer FN-flyktninger og mennesker som er individuelt forfulgt
- oppretter bedre avtaler med tredjeland
- styrker nærområdene og reduserer drukningsulykker i Middelhavet
- reduserer bruken av midlertidig oppholdstillatelser
- kan gi reelt ureturnerbare mulighet til å arbeide dersom de samarbeider om avklaring av sin identitet
- sikrer nødvendig rettshjelp i utlendingssaker

Evakuering av barna i Moria

Moria er en nedlagt militærleir, på øya Lesbos i Hellas, og ble under flyktningkrisen i 2015 vurdert til å kunne huse 3000 mennesker. I januar 2020 bor det nærmere 20 000 mennesker, av dem 8000 barn, i og rundt leiren. Antallet stiger med flere hundre hver dag.

Over 1500 av barna er alene, uten voksne omsorgspersoner. Den yngste er 2 år gammel. Alle 8000 lever under katastrofale forhold. Over 140 alvorlig syke barn blir nektet helsehjelp av den greske regjeringen. Alle sammen mangler det mest grunnleggende: trygghet, tilgang på mat og rent vann, helsehjelp og skolegang.

341 Allerede i september 2019 kalte FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR) situasjonen i
342 Moria for kritisk, og krevde at leirene ble evakuert. Da bodde det 13000 mennesker i Moria.
343 Nå har det økt til 20 000.

344 I oktober 2019 uttalte Europarådets menneskerettskommissær Dunja Mijatovic at "Dette har
345 ikke lenger med mottak av asylsøkere å gjøre. Dette har blitt en kamp for å overleve."
346 Samtidig påpekte hun at "det skorter ikke på tilgjengelig informasjon for europeiske land om
347 hvordan de skal håndtere migrasjonsstrømmene på en koordinert, trygg og organisert måte
348 som opprettholder migranternes menneskerettigheter og rettigheter. Det folk i leirene trenger nå, er
349 ikke enda et toppmøte eller enda en samarbeidsavtale. Det de har desperat behov for, er at
350 de politiske lederne slutter å se bort, og endelig setter i verk tiltakene som alle vet om, men
351 ingen ser ut til å omfavne"

352 Retten til å søke asyl er nedfelt både i Flyktningkonvensjonen og i artikkel 14 i
353 Verdenserklæringen om menneskerettigheter. Ifølge Flyktningkonvensjonen har
354 verdenssamfunnet en plikt til å dele ansvaret, når konflikt fører til masseflukt og det blir et
355 for stort ansvar for enkeltland å være de som alene tar imot det største antallet av
356 mennesker på flukt. Norge har tilsluttet seg FNs flyktningkonvensjon og Verdenserklæringen
357 om menneskerettigheter og har dermed forpliktet seg til å gi beskyttelse til de som trenger
358 det. Norge bør derfor, som et minimum, følge anbefalingene til FNs høykommissær for
359 flyktninger.

360 En relokalisering, som en slik evakuering vil bety, vil ikke gi automatisk oppholdstillatelse.
361 Det vil derimot fordele ansvaret for disse barna på flere europeiske land, og gi dem en
362 mulighet til å søke om asyl. Har de et reelt beskyttelsesbehov vil det innvilges
363 oppholdstillatelse.

364 Norsk sykepleierforbund, Norsk Psykologforening, FO, Den norske kirke, Redd Barna, Leger
365 Uten Grenser og en rekke profilerte norske mennesker har i 2019 gått offentlig ut og krevd
366 en evakuering av barna i Moria. Det er på tide at Norge står fram, og tar initiativ til en
367 felleseuropeisk løsning for barna i Moria.

368
369 Rogaland Arbeiderparti krever at utenriksministeren tar initiativ til en felleseuropeisk løsning
370 for å evakuere alle barnefamilier og enslige mindreårige fra flyktningeleiren Moria på Lesbos.

Sosial boligpolitikk

Et eget sted å bo til en overkommelig pris er for mange avgjørende for å kunne leve et selvstendig og godt liv. Det er derfor en viktig politisk oppgave å legge til rette for at det bygges nok boliger. De siste årene har boligprisene steget kraftig. For mange har det blitt vanskelig å kjøpe egen bolig.

Visjonen for det boligsosiale arbeidet er at alle skal ha muligheter til å bo trygt uansett livssituasjon. Alle som har potensial for det, skal få mulighet til å eie sin egen bolig. Vi vil ta initiativ gjennom å stille strengere krav til kommunene og sikre raskere prosesser for boligbygging.

Rogaland Arbeiderparti vil:

- At det bygges nok boliger
- Ha varige boliger fremfor midlertidige
- Sørge for flere leie-til-eie-ordninger i samarbeid med private utbyggere, boligbyggelag, kommunen og Husbanken
- Sikre en sterk prioritering av familier og unge som kan bo i ordinære boliger
- Sikre boveiledere i NAV som skal bidra til å komme i egen bolig
- Sikre aktiv hjelp til å skaffe finansiering, støtte og lån ved behov
- Styrke startlån, bostøtte og tilskudd til etablering og tilpasning
- Sikre lik praksis at kommunene får mva. kompensasjon på investeringer i kommunale boliger som er fysisk tilrettelagt for beboere med behov til tilpasninger.
- Bygge flere ikke-kommersielle utleieboliger.
- Sikre at kommunene tar ansvar for en helhetlig boligpolitikk for å sikre innbyggerne mulighet til å eie sin egen bolig, også i distriktene.

Skatt, avgifter og økonomi

Grunnrenteskatt havbruk

Flertallet i et regjeringsnedsatt ekspertutvalg (Havbruksutvalget) foreslår å innføre en særskatt på ekstra høye overskudd i oppdrettsnæringen, såkalt grunnrenteskatt. Havbruksnæringen er et norsk industrieventyr. Den har gått fra å være noen få bønders biinntekt å bli en milliardindustri. Bransjen preges av enorme overskudd, og mange av Norges aller rikeste personer tilhører denne næringen.

På en tilsvarende måte har vindkraft vist seg å bli svært lønnsomt for investorer fra hele verden. Lønnsomme næringer er avgjørende for finansieringen av velferdsstaten, og disse næringene må som all annen industri sikres gode rammebetingelser. Det er derfor gode grunner til å se på hvordan de skattlegges. Grunnrenteskatt, som foreslått av Havbruksutvalget, er skatt som kan pålegges næringer som tjener på å bruke fellesskapets ressurser.

Kreditt og gjeld

Rogaland Arbeiderparti vil jobbe for at det skal bli strengere krav for å kunne tilby kreditt. Lovgivning knyttet til, kredittinstitusjoner og kredittkort gjennomgås derfor med den hensikt å endre lovene slik at forbrukerne får et bedre rettsvern i slike saker. Gjennomgangen må også ta opp forholdene knyttet til prising hva gjelder bruk av renter og gebyrer.

Følgende grep vurderes gjort i innstramminger i lovverket:

- Det settes et rentetak for hva som kan tilbys av effektiv rente i forbindelse med kredittkort, forbrukslån og andre usikrede kreditter.
- Rentetaket settes til maksimal effektiv rente på 20 prosent.
- Det må innføres ytterligere restriksjoner for markedsføring av forbrukslån og andre kredittmuligheter.
- Det bør bli et forbud mot å tilby rabatt eller prisbonuser til kunder som kjøper på kreditt.
- Det bør være tydelig informasjon om hvordan man kan avslutte kundeforhold på utlåners nettside.
- Utlånere bør i større grad selv dekke rettsgebyrer for å inndrive usikret gjeld.

Samferdsel

Satsing på jernbane

Jærbanen er grunnstammen i kollektivtilbudet i Sør-Rogaland og helt avgjørende for at vårt felles bo- og arbeidsmarked.

Regjeringen har i gjeldende NTP vist at de ikke prioriterer jernbanen i Rogaland, og har ikke satt av en eneste krone frem til 2029 til bygging av dobbeltspor sørover på Jærbanen.

Satsing på jernbane er viktig for sikre innbyggerne våre et godt og effektivt kollektivtilbud. Skal vi nå de ambisiøse klimamålene Norge har satt, er det helt avgjørende at enda flere reiser kollektivt. Den positive utviklingen i passasjertall på Jærbanen viser at de som har et godt togtilbud, også benytter seg av det.

Rogaland Arbeiderparti vil derfor ha en større satsing på jernbane det kommende tiåret, og særlig prioritere midler til:

- Bygging av dobbeltspor mellom Sandnes og Nærbø.
- Utarbeidelse av konseptvalgutredning (KVU) for strekningen Nærbø – Egersund og Ålgårdbanen.
- Videre utredning av en høyhastighetsbane for person- og godstrafikk mellom Stavanger og Oslo.

Fortgang på ferdigregulerte prosjekter

Flere større veiprosjekter har blitt avsluttet den siste tiden, samtidig som det er lyst ut få nye prosjekter. Dette gjør at flere aktører i bygg- og anleggsbransjen står i fare for å måtte permittere og i verste fall si opp ansatte dersom det ikke lyses ut nye prosjekter i løpet av kort tid.

Rogaland Arbeiderparti ber derfor om fortgang i utlysning og oppstart av Rogfast, ferdigregulerte gang- og sykkelveiprosjekter (inkludert sykkelstamvegen), Bussveistrekningene Diagonalen – Gausel Stasjon og Gausel stasjon – Nådlandsbråtet, samt andre ferdigregulerte delstrekninger på E134 (Bakke - Solheim), E39 (Hove – Osli), FV. 44 Brunnesveien og Transportkorridor Vest.

Rassikring

Staten må fremskynde forsvarlig rassikring langs hovedferdselsårene.

Statens vegvesen oppgir (pr des-19) at det trengs 71 milliarder kroner for å rassikre det norske veinettet. På Vestlandet trengs det alene 40 milliarder, og veistrekket «Rødsliane» langs Rv. 13 i Suldal, er den strekningen i Rogaland som er registrert med høyest skredfaktor. Det foreligger godkjent reguleringsplan fra 2017. Rv. 13 er selve hovedferdselesåra gjennom Ryfylke, er indre stamveien for Vestlandet, fra Stavanger i sør til Sogndal i nord. Rv. 13 er også Indre Ryfylke sin naturlige raskeste vei til E-134/Østlandet. Veistrekket «Rødsliane» i Suldal er skolevei, arbeidsvei og viktigste transsportåre langs vei for alt nærings- og reiseliv i, og gjennom vår region.

Rogaland Arbeiderparti vil at staten fremskynder rassikring/tunnel ved Rødsliane Rv. 13, fra 2. til 1. planperiode av NTP. Regjeringen må snarets sikre utarbeidelse av et nasjonalt, helhetlig og offensivt program for skred- og rassikring av riks- og fylkesveinettet med høy og middels skredfaktor (jf. Nasjonal Rassikringsgruppe).

Likestilling

Kvinnehelse er mer enn bryst og underliv!

Det har historisk sett vært praksis innen medisinsk forskning å bare inkludere menn i kliniske studier, og anvende resultatet på kvinner som om det ikke var noen biologiske forskjeller mellom kjønnene. At kvinner er utelatt eller underrepresentert i forskningen fører til mindre kunnskap om kvinners helse når det gjelder sykdommer som rammer begge kjønn.

Mangel på kjønnsperspektiv i hjerteforskningen har eksempelvis medført at flere kvinner enn menn dør som følge av hjertesvikt; ikke på grunn av høyere forekomst, men på grunn av mangel på kunnskap og dermed behandling.

Store hull i den medisinske kunnskapen på kvinnehelse kan ikke aksepteres. Å styrke kvinners helse, er bærekraftig og riktig. Kvinnehelse er likestilling og sikrer likeverdige helsetjenester som gagnar hele befolkningen.

I 2020 er det fortsatt slik at kvinner og menn diagnostiseres og behandles ulikt i helsevesenet. En viktig årsak er at forskning på kvinners helse har lavere status enn forskning på sykdommer som regnes som typiske for menn. Status endres ikke uten sterke virkemidler.

Rogaland Arbeiderparti mener at Norges Forskningsråd (NRF) må etablere et eget kvinnehelseforskningsprogram, finansiert med friske øremerkede midler.

Hele faste stillinger er best for den ansatte og gir best kvalitet på arbeidet!

Rogaland Arbeiderparti mener at faste ansettelser i hele stillinger skal være normen i norsk arbeidsliv.

FAFO-rapporten «Ny vei mot heltidskultur» slår fast at tre av fire ansatte i kommunal helse og omsorgstjeneste arbeider deltid. Å bidra til en heltidskultur fordrer ikke politisk vilje, men politisk handlekraft. Rogaland Arbeiderparti vil fremme retten til heltid i arbeidsmiljøloven og arbeide for en statlig heltidspott som skal gå til flere heltidsstillinger.

Få slutt på kjønnsbasert vold

Kjønnsbasert vold, inkludert voldtekt og annen seksuell vold, er et alvorlige angrep på enkeltmennesket sine rettigheter og grunnleggende frihet. Den norske straffeloven stiller fremdeles krav om at vold, trusler og bevisstløshet må dokumenteres før et overgrep kan etterforskes og påtales som voldtekt.

Rogaland Arbeiderparti mener at vi trenger en endring i voldtektsbestemmelsen for å styrke offerets rettigheter og beskyttelse i loven. Vi som samfunn må i større grad verne om mennesker som opplever overgrep.

521 Dette krever også at vi som samfunn prioriterer forebygging i klasserommet, prioritering
522 av midler hos politiet, og bedre kapasitet på voldtektsmottak.

523

524 **Tilbud om gratis ultralyd innen uke 12 for alle gravide kvinner.**

525

526 Vi har nå en økonomisk delt barselomsorg i Norge ved at de som vil og kan betale for det får
527 utført ultralyd innen uke 12. Undersøkelser viser at over halvparten av alle gravide kjøper
528 denne tjenesten. Det skal være opp til kvinnen selv om de vil vite mest mulig eller ikke
529 gjennom et ultralydtilbud innen uke 12. Derfor mener Rogaland Arbeiderparti at alle gravide
530 kvinner skal få tilbud om gratis ultralyd innen uke 12.

531

532 **Rogaland Arbeiderparti krever selvstendig opptjeningsrett til foreldrepenger for far.**

533

534 Dagens ordning, der fars rett til foreldrepenger avhenger av at mor går ut i jobb eller
535 utdanning innebærer en forskjellsbehandling av mor og far som omsorgspersoner og fratar
536 en del fedre muligheten til å være hjemme med barna. Selvstendig opptjeningsrett for far til
537 foreldrepenger må på plass hvis en skal ha en reell likestilling på dette området.

538

539 **Rogaland Arbeiderparti støtter retten til selvbestemt abort**

540

541 Abortloven balanserer viktige hensyn, både når det gjelder kvinnens selvbestemmelse til uke
542 12 og fosterets rettsvern som økes i takt med at barnet nærmer seg levedyktighet.

543

544 Jo lenger ut i svangerskapet man kommer, desto større komplikasjonsfare og mer smerter i
545 forbindelse med aborten er det for kvinner. De fleste aborter gjennomføres av denne grunn
546 så raskt som mulig, flesteparten rundt uke 8.

547

548 Rogaland Arbeiderparti mener det er viktig at vi støtter opp om dagens lovverk og ikke setter
549 hele loven om selvbestemt abort i spill.

550 **Justis og forsvar**

551

552 **Politi og lokal trygghet**

553

554 Tryggheten i samfunnet starter hjemme, i nærmiljøene og i lokalsamfunnene.

555 Å skape trygghet er et felles og offentlig ansvar. Vi er stolte av vårt politi, deres sivile preg og
556 deres fokus på forebyggende arbeid. Politiet må ha god lokal forståelse og være der for folk
557 når de trenger det.

558 Den såkalte nærpolitireformen skulle føre til at politiet ble bedre til å skape trygghet der folk
559 bor og ferdes i det daglige, og til et mer tilgjengelig og tilstedeværende politi som jobbet
560 målrettet med forebygging.

561 Reformen har imidlertid ført til at politiet for mange innbyggere er lenger unna geografisk
562 sett og i tid. Folk opplever at når de kontakter politiet på grunn av for eksempel et innbrudd,
563 så har ikke politiet tid til å komme. I tillegg er politiet ofte den siste nødetaten framme ved
564 alvorlige ulykker og hendelser.

565 Kriminaliteten har forandret seg, og det var i 2016 behov for en politireform som kunne
566 bidra til økt spesialisering og fagkompetanse for å håndtere et nytt kriminalitetsbilde.

567 Samtidig er det behov at politiet i enda større grad får ressurser til å prioritere egne team
568 som er knyttet til bydeler, bygder og lokalsamfunn, og som kjenner stedet og
569 lokalbefolkningen. Først da vil politiet være i stand til å drive et bredt forebyggende arbeid
570 lokalt, som er tilgjengelig når folk har behov for politiets råd, hjelp og innsats, og som kan
571 bidra til folks trygghet og til at deres tillit til politiet opprettholdes.

572

573 **Forbud mot privat oppskyting av raketter**

574

575 Hvert eneste år skjer det skader på både dyr og mennesker i forbindelse med privat
576 oppskyting av raketter. Bare ved inngangen til 2019 var det til sammen 16 personer som fikk
577 øyeskader, hvorav fem av skadene var alvorlige.

578 Disse skadene er belastende både for den det gjelder og for samfunnet. Et forbud mot privat
579 oppskyting av raketter vil redusere antall skader. I stedet bør legges til rette for oppskyting
580 av nyttårsraketter i offentlig regi.

581

582 **Kriminalomsorg og ettervern**

583

584 **Åna fengsel**

585

586 Den norske kriminalomsorgen er kjent for gode resultat, men blir dessverre ikke prioritert av
587 regjeringen. Regjeringens effektiviseringsreform fører til kutt, og det rapporteres om færre
588 ansatte, mindre tid til forebyggende arbeid og mer tid på cella for de innsatte. Den store
589 pengesløsingen som ble gjort ved å sende innsatte til Nederland for soning i stedet for å
590 satse på eksisterende fengsler, viser liten vilje til å satse på det som fungerer.

591 Åna fengsel er et høysikkerhetsfengsel som mangler områdesikring og trenger opprustning.
592 Statsbygg leverte høsten 2016 en plan om hvordan Åna fengsel kan områdesikres, ombygges
593 og utbygges. Dette ville ført til ca 220 soningsplasser, ca 50 flere enn i dag, og da flere
594 årsverk, til ca 200. Da planen kom, ble det sagt at det skulle lages en konseptvalgutredning
595 (KVU) for Vestlandet i løpet av 2017. Denne har fortsatt ikke kommet.

596 Det er på høy tid at arbeidet med KVU for Vestlandet ferdigstilles, og at planene om
597 områdesikring, ombygging og utbygging av Åna fengsel realiseres.

598 **Ettervern**

599
600 For å redusere faren for tilbakefall til rus og kriminalitet, er det viktig å sørge for god
601 oppfølging etter løslatelse. Rogaland Arbeiderparti vil styrke ettervernet gjennom prosjekter
602 som fremmer tilbakeføring, gjerne i regi eller samarbeid med ideelle organisasjoner, samt
603 øke kunnskapen om gjeldsproblematikk. Det er viktig at det finnes god oversikt over ulike
604 oppfølgingstilbud etter løslatelse, og at en i større grad klarer å samkjøre de ulike tilbudene.

605 **Styrke heimevernet i Sør-Norge**

606
607 Agder og Rogaland Heimevernsdistrikt HV08 må videreutvikles på Vatne. Heimevernet får en
608 stadig viktigere strategisk rolle, og vil være eneste territorielle styrke til stede i store deler av
609 Sør-Norge. Rogaland Arbeiderparti mener at den kommende langtidsplanen må bli mer
610 spesifikk på hvordan en sørger for et tilstrekkelig sterkt Heimevern i Sør-Norge.

611 Heimevernet bør også i større grad bli tilført styrker som kan bevokte og patruljere
612 objektnære farvann i en krisesituasjon. Nedleggelsen av Sjøheimevernet etterlot et gap som
613 ikke er tettet.

Helse og omsorg

Velferd som fellesskapets oppgave

Rogaland Arbeiderparti ønsker et godt offentlig helsevesen. Vi ønsker å ivareta velferd som fellesskapets oppgave, og må være til for hele fellesskapet. Det er et viktig prinsipp at det er helsevesenet som skal prioritere hvor i helsekøen en havner, og ikke om en kan kjøpe seg plass via privat helseforsikring.

Vi ser med bekymring på den nasjonale medisinmangelen og vil se på løsninger for å sikre medisinbeholdningen i Norge. Norge må vurdere å kjøpe inn råvarer til de viktigste medisinene. På den måten kan vi være klare til å lage medisinene selv dersom det blir mangel på dem.

Psykisk helse

Rogaland Arbeiderparti skal arbeide for åpenhet om psykiske vansker. Hovedvekten av de som velger å ta selvmord er menn. Det må være mer åpenhet rundt menns psykiske helse. Vi skal arbeide med å fange opp mennesker som har vanskelig for å be om hjelp og iverksette tiltak for tidlig innsats. Psykisk helse formes gjennom et livsløp og det må legges til rette for at barnehage og skole kan bistå i arbeidet med å gi tidlig innsats til dem som trenger det. Vi trenger økt kompetanse om psykisk helse hos ansatte som jobber med barn og unge.

Fritidsklubber og ungdomshus vil være bærebjelker i møte med ensomhet og vi vil aktivt arbeide for gode møteplasser for unge.

Ved å behandle ulike tilstander tidlig, vil vi kunne forhindre at liv går tapt gjennom rus eller andre sykdommer. For oss i Rogaland Arbeiderparti er det særlig viktig å forebygge ulike psykiske lidelser, men også ta tak i dem som allerede har utviklet psykisk sykdom. Vi vil arbeide for økt livskvalitet, sosial utjevning og forebygging. Vi vil at alle kommuner og fylker skal ha en handlingsplan for selvmordsforebygging.

Rogaland Arbeiderparti vil forebygge psykiske lidelser så tidlig som mulig, og øke kompetansen til ansatte på arenaer hvor barn og unge ferdes.

Tannhelse og syn

Rogaland Arbeiderparti vil reversere regjeringens usosiale kutt i tannhelse og øyehelse, og at tannhelse på sikt skal komme inn under egenandelsordningen.

Organdonasjon

Pr i dag er det ingen aldersgrense for å bli organdonor i Norge, en må aktiv melde seg på organdonasjonsordningen. Rogaland Arbeiderpartiet vil at alle skal oppføres som organdonor det året man fyller seksten år, og aktiv melde seg av om en ønsker dette. Det understrekes at prosessen for å melde seg av skal være lett, og uten å måtte oppgi grunn.

661 Internasjonalt

662

663 **Atomnedrustning**

664

665 Rogaland Arbeiderparti er dypt bekymret for den alvorlige trusselen som atomvåpen utgjør
666 mot lokalsamfunn verden over. Vi mener at innbyggerne våre har rett til å leve i en verden fri
667 for atomvåpen. Enhver bruk av atomvåpen, enten bevisst eller på grunn av feil eller uhell, vil
668 ha katastrofale, omfattende og langvarige konsekvenser for mennesker, samfunn og miljø.

669 Den internasjonale forbudstraktaten er et godt initiativ og bidrar til økt bevisstgjøring rundt
670 den alvorlige trusselen atomvåpen utgjør.

671 Arbeiderpartiet vil at Norge skal engasjere seg sterkere innen FN, NATO og bilateralt for
672 atomnedrustning. Det skal være et mål for Arbeiderpartiet at Norge sammen med andre
673 NATO-land underskriver atomvåpenforbudet. Arbeiderpartiet oppfordrer regjeringen til å
674 invitere likesinnede land i og utenfor NATO til å samarbeide om nedrusting.